

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Dzieje i kultura Półwyspu Iberyjskiego		8.0.12255	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Iberystyki			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Iberystyka	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Joanna Drzazgowska			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		5	
Konwersatorium		Semestr 1:	
Sposób realizacji zajęć		30 godzin - uczestniczenie w zajęciach;	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		10 godzin - samodzielna praca nad literaturą przedmiotu;	
Liczba godzin		10 godzin - samodzielne przygotowania do zaliczenia.	
Konwersatorium: 60 godz.		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
		Semestr 2:	
		30 godzin - uczestniczenie w zajęciach;	
		20 godzin - samodzielna praca nad literaturą przedmiotu;	
		25 godzin - samodzielne przygotowanie do egzaminu.	
		Razem: 75 godzin = 3 ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			
2022/2023 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Wykład konwersatoryjny		Sposób zaliczenia	
- Wykład problemowy		- Zaliczenie na ocenę	
- Wykład z prezentacją multimedialną		- Egzamin	
		Formy zaliczenia	
		- egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi	
		- egzamin pisemny testowy	
		- kolokwium pisemne (test i/lub pytania otwarte)	
		Podstawowe kryteria oceny	

Student otrzymuje zaliczenie w sem. 1 na podstawie kolokwium pisemnego (patrz: Treści programowe w semestrze 1).
Student otrzymuje zaliczenie w sem. 2 na podstawie egzaminu pisemnego (patrz: Treści programowe w semestrze 1 i 2).
Wymagana obecność na zajęciach. Dopuszczalna jedna nieobecność nieusprawiedliwiona w semestrze. Usprawiedliwienia nieobecności związane z chorobą muszą być dostarczane osobie prowadzącej zajęcia w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od ustania okoliczności powodujących nieobecność.

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt uczenia się	aktywny udział w zajęciach	kolokwium pisemne	egzamin pisemny
Wiedza			
K_W01		+	+
K_W06	+	+	+
K_W09		+	+
K_W14		+	+
Umiejętności			
K_U08	+	+	+
K_U16	+	+	+
Kompetencje społeczne			
K_K01		+	+
K_K04	+	+	+
K_K05	+		
K_K06	+		

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi**A. Wymagania formalne**

Brak wymagań formalnych.

B. Wymagania wstępne

Znajomość języka polskiego na poziomie umożliwiającym osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Cele kształcenia

Zapoznanie studentów z historią i kulturą Półwyspu Iberyjskiego od czasów prehistorycznych do współczesności.

Treści programowe**Semestr 1:**

Podstawowe informacje na temat geografii Półwyspu Iberyjskiego; ustrój polityczny i podział administracyjny Hiszpanii i Portugalii; podstawowe dane demograficzne; symbole narodowe; organy władzy i partie polityczne.

Półwysep Iberyjskich w okresie prehistorycznym i w starożytności (pierwsze ślady człowieka na Półwyspie Iberyjskim (Altamira); rewolucja neolityczna; epoka żelaza i inwazja Celtów; Iberowie; Cetiberowie; Baskowie; Tartessos; kolonizacja fenicka, grecka i kartagińska; inwazja Rzymu (romanizacja Półwyspu Iberyjskiego i jej konsekwencje); narodziny pierwszych mitów iberyjskich (Viriatuś, Numancja). Inwazja plemion germańskich na Półwysep Iberyjski (Wandalowie, Swewowie, Wizygoci; powstanie państwa wizygockiego, przyjęcie chrześcijaństwa i rola Kościoła; działalność Św. Izydora). Inwazja muzułmańska na Półwysep Iberyjski (Al Andalus - emirat omajjadzki zależny od kalifatu w Damaszku; emirat niezależny od kalifatu Abbasydów w Bagdadzie; kalifat omajjadzki w Kordobie; dyktatura Al-Mansura; kryzys kalifatu i powstanie taifas; inwazja Almorawidów i Almohadów; Królestwo Grenady; społeczeństwo Półwyspu Iberyjskiego (chrześcijanie, muzułamanie, mozarabowie, Żydzi, mudeharowie); rozkwit medycyny, filozofii i architektury na Półwyspie Iberyjskim; Kordoba - stolica kultury Zachodu). Rekonkwista - od pierwszych państw chrześcijańskich na Półwyspie Iberyjskim (mit Covadongi i Pelayo; rola Santiago de Compostela w życiu chrześcijańskiej Europy) do powstania królestwa Portugalii i zjednoczenia Kastylii i Aragonii; rozwój sztuki romańskiej i gotyckiej; powstanie pierwszych uniwersytetów na Półwyspie Iberyjskim. Portugalia w czasach dynastii burgundzkiej (rekonkwista; zmiany społeczne i ekonomiczne; kryzys dynastyczny, wojna z Kastylią i bitwa pod Aljubarrotą). Państwo Królów Katolickich - zajęcie Grenady i koniec rekonkwisty; Inkwizycja; wypędzenie Żydów; polityka wewnętrzna i zagraniczna; mit „glorioso reinado” a prawda historyczna; humanizm; styl plateresco w architekturze. Portugalia w czasach dynastii Avis (Ínclita Geração, Henryk Żeglarz i jego rola w wyprawach zamorskich, okres świetności za czasów Manuela I (styl manueliński w architekturze, rozwój nauki), wyprawa króla Sebastiana i narodziny mitu sebastianismo). Odkrycia geograficzne Portugalczyków i Hiszpanów.

Semestr 2:

Hiszpania za panowania Habsburgów - imperium Karola I (Comunidades i Germanías; wojny z Francją; wojny z protestantami; wojny z Turkami), imperium Filipa II (obrona katolicyzmu, bitwa pod Lepanto- ostatnia krucjata świata chrześcijańskiego; represje religijne; wojny z Turkami, Francją, Anglią (klęska Niezwyciężonej Armady); problemy w Niderlandach; unia dynastyczna z Portugalią; problemy ekonomiczne, zadłużenie, bankructwo

państwa; Czarna Legenda), kryzys imperium za panowanie Filipa III (rola validos; wypędzenie Morysków) i Filipa IV (udział Hiszpanii w wojnie trzydziestoletniej; powstania w Katalonii i Portugalii), chaos i kryzys za panowania Karola II (wojny z Francją; wojna sukcesyjna). Społeczeństwo i kultura Hiszpanii za panowania Habsburgów (Humanizm i Odrodzenie; literatura i sztuka XVI wieku; kultura Złotego Wieku, barok). Portugalia w czasach dynastii Bragança (okres świetności za panowania Jana V- rozwój nauki, sztuki, literatury, pierwsza maszyna latająca; reformy Józefa I i markiza de Pombal, trzęsienie ziemi w 1755 i „Nowa Lizbona”). Hiszpania pod panowaniem Burbonów- rządy Filipa V, Ferdynanda VI, Karola III i Karola IV (monarchia absolutna i despotyzm oświecony; polityka wewnętrzna (relacje Korony z Kościołem i szlachtą; reformy gospodarcze, agrarne i religijne); polityka zagraniczna Burbonów (sojusz z Francją; udział w wojnie siedmioletniej); kultura epoki Oświecenia, reformy w szkolnictwie). Inwazja Napoleona na Półwysep Iberyjski; okupacja francuska, interwencja angielska i iberyjska wojna o niepodległość. Powrót Burbonów na tron Hiszpanii i monarchia konstytucyjna; absolutyści i liberałowie; problemy z sukcesją tronu; rządy Izabeli II (zmiany ekonomiczne i społeczne; detronizacja Izabeli II i proklamowanie republiki); początki industrializacji, zmiany społeczne, kultura: romantyzm i eklektyzm. Rewolucja w Portugalii; konstytucja; wojna domowa; rządy Marii II; reformy drugiej połowy XIX w; kryzys monarchii i proklamowanie republiki; kultura XIX w. Restauracja monarchii w Hiszpanii, zmiany ekonomiczne i społeczne, utrata ostatnich kolonii, kultura Srebrnego Wieku; kryzys restauracji- dyktatura Primo de Rivery; kultura- pokolenie 98 i 27. Proklamowanie II Republiki; wojna domowa 1936-39. Dyktatura wojskowa w Portugalii i Nowe Państwo; rządy Salazara; wojna w terytoriach zamorskich; kultura i społeczeństwo. Dyktatura generała Franco; Hiszpania podczas II wojny światowej; izolacja polityczna po II wojnie światowej i współpraca z Portugalią; zmiany ekonomiczne i społeczne. Restauracja monarchii i demokracji w 1975; Hiszpania w okresie rządów Juana Carlosa I i Filipa VI; Rewolucja Goździków w Portugalii. Zmiany ekonomiczno-społeczno-kulturowe po 1974.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Babelon, J. (1974): Sztuka hiszpańska, WAI, Warszawa.
- Miłkowski, T. (2009): Historia Hiszpanii, Ossolineum, Wrocław.
- Oliveira Marques, A.H. de (1987): Historia Portugalii, PWN, Warszawa.
- Szklarski, B., Słęcki, M. (red.) (2010): Autorytaryzmy iberyjskie - Hiszpania Franco i Portugalia Salazara, Collegium Civitas Press, Warszawa.
- Tuñón de Lara, M. (et al.) (1997): Historia Hiszpanii, Universitas, Kraków.

B. Literatura uzupełniająca

- Eslava Galán, J. (2010): Niewygodna historia hiszpańskiej wojny domowej, Wydawnictwo Dolnośląskie.
- Pałętka, J., Sobański, O. (1980): Porto, sardynka i fado, Wydawnictwo Watra, Warszawa. Robello Matías, A. (1997): Historia del arte y patrimonio cultural en España, Editorial Síntesis.
- Romero Salvadó, F. J. (2009): Wojna domowa w Hiszpanii 1936-1939, Bellona, Warszawa.
- Quesada Marco, S. (2001): Curso de civilización española, SGEL, Madrid.
- Saraiva, A. J. História da cultura em Portugal, Lisboa, Jornal do Foro, 1950 (vol. 1), 1955 (vol. 2), 1962 (vol. 3).
- Saraiva, A. J. (1996): Para a história da cultura em Portugal (2. vols.), Grandiva, Lisboa.
- Saraiva, J.H. (2000): Krótka historia Portugalii, Universitas, Kraków.
- Sztuka Świata (tom I-XI), Wydawnictwo Arkady, Warszawa.
- Vilar, P. (1991): Historia Hiszpanii, PWN, Warszawa.
- Viñes Millet, C. (1986): La cultura en la España Contemporánea, Edelsa, Madrid.
- Vasconcelos, F., de (1984): Sztuka portugalska, Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, Warszawa.
- Vincent, M., Stradling, R.A. (1997): Wielkie Kultury Świata. Hiszpania i Portugalia, Świat Książki.
- Wituch, T. (2000): Historia Portugalii w XX wieku, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Humanistycznej w Pułtusku.

Kierunkowe efekty uczenia się

K_W01, K_W06, K_W09, K_W14
K_U08, K_U16
K_K01, K_K04, K_K05, K_K06

Wiedza

K_W01, K_W06, K_W09, K_W14

Student:

- ma zaawansowaną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej filologii oraz o jej znaczeniu wśród nauk humanistycznych i w procesie kształtowania kultury (K_W01),
- ma zaawansowaną wiedzę o powiązaniach iberystyki z innymi dyscyplinami nauk humanistycznych i pokrewnych, ma podstawową wiedzę o uczestnikach działalności kulturalnej (K_W06),
- zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji tekstów kultury (K_W09),
- ma uporządkowaną wiedzę ogólną dotyczącą historii Półwyspu Iberyjskiego, a także historii sztuki hiszpańskiej i portugalskiej (K_W14).

Umiejętności

K_U08, K_U16

Student:

- potrafi dokonać interpretacji tekstów kultury z zastosowaniem typowych metod filologicznych (K_U08),
- potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społeczno-kulturowych w Hiszpanii i Portugalii, analizuje ich powiązania z różnymi dyscyplinami nauk humanistycznych (K_U16).

Kompetencje społeczne (postawy)

K_K01, K_K04, K_K05, K_K06

Student:

- jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści (K_K01),
- ma świadomość różnic kulturowych i związanych z tym wyzwań, potrafi w praktyce stosować wiedzę o mechanizmach komunikacji interkulturowej (K_K04),
- jest gotów do uczestniczenia w życiu kulturalnym oraz korzystania z różnorodnych jego form i różnych mediów (K_K05),
- jest świadomy współodpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego danego regionu, kraju, zwłaszcza Polski i krajów Półwyspu Iberyjskiego (K_K06).

Kontaktjoanna.drzazgowska@ug.edu.pl